

Formella krav på vaccinationsenhet

Säkerhetskrav

I Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2009:16) om ändring i föreskrifterna och allmänna råden (SOSFS 1999:26) om att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner framgår bland annat att det är på en vaccinerande enhet är verksamhetschefen som ansvarar för att det finns

personal med *kompetens* att behandla överkänslighetsreaktioner,

akutbricka/akutväska (vilka läkemedel som får ordinerats enligt generellt direktiv ska anges i en lokal instruktion för läkemedelshantering).

(generella krav på läkarnärvaro eller syrgas, som tidigare funnits, gäller således ej)

Om det dock framgår i kontakt med patienten att ökad risk finns för överkänslighetsreaktion (anamnes eller på annat sätt dokumenterat) gäller skärpta krav. Dessa patienter ska inte handläggas i det stora flödet som massvaccination innebär utan ska särskilt omhändertas på enhet med beredskap och kompetens för ändamålet.

Behörighet – Ordination

Tre grupper har rätt att ordinera vaccin mot nya influensan A(H1N1) nämligen:

Läkare (I), sjuksköterskor med formell kompetens(II) (specialistutbildning till distriktssköterskor eller inom hälso- sjukvård för barn och ungdomar samt sjuksköterskor med faktisk kompetens (III). Vad faktisk kompetens innebär förtydligas i Socialstyrelsens föreskrifter om behörighet att ordinera läkemedel för vaccination mot influensa A(H1N1) (SOSFS 2009:17)

I detta framgår att en vårdgivare får förklara en sjuksköterska behörig att utföra ordination av läkemedel för vaccination mot influensa A(H1N1).

För detta krävs en föregående bedömning av om sjuksköterskan har den kompetens som krävs för denna ordination samt att bedömningen ska dokumenteras ([se bilaga 1](#)).

Vårdgivaren får uppdra åt verksamhetschefen att göra ovanstående bedömning och dokumentation.

Behörighet – Iordningställande och administration

Vaccinet får iordningställas av en sjuksköterska eller en läkare. En läkare eller sjuksköterska som har iordningställt ett läkemedel har själv ansvaret för administreringen av läkemedlet till patienten. I annan hälso- och sjukvård än slutenvård och ambulanssjukvård, som till exempel på vårdcentraler, får delegering av iordningställande eller administrering av läkemedel göras av en sjuksköterska till annan hälso- och sjukvårdspersonal med reell kompetens för uppgiften. Delegeringen måste vara förenlig med en god och säker vård av patienten. Delegeringen ska vara skriftlig och den som delegerar uppgiften är skyldig att kontrollera mottagarens reella kompetens. Observera att det bara är sjuksköterskor, men inte läkare, som får delegera iordningställande och administrering av läkemedel till en annan befattningshavare, till exempel en undersköterska. Det är verksamhetschefen som är ansvarig för att upprätta säkra rutiner för vaccineringen och ge detaljerade och verksamhetsanpassade anvisningar till all personal, samt säkerställa att eventuella delegeringar sker utan risk för patientsäkerheten. I hälso- och sjukvård som inte är slutenvård, det vill säga i öppenvård som till exempel vårdcentraler, skulle vaccinering kunna genomföras på följande sätt:

En läkare eller sjuksköterska ordinerar vaccinet.

Därefter sker iordningställandet och administreringen enligt något av följande alternativ:

- En läkare eller sjuksköterska iordningställer och administrerar vaccinet
- En sjuksköterska delegerar iordningställande och administration av vaccinet till annan befattningshavare enligt de regler som beskrivs ovan.

Journalföring

Registrering i Svevac är obligatorisk och denna uppfyller de formella krav som ställs på dokumentation. Om så önskas kan man i det egna journalsystemet göra en notering med hänvisning till att vaccinationsuppgifterna finns i Svevac.